EKO I FINLAND 2020

Innehåll

Branschutvecklingen	3
Ekologisk odling	4
Ekologiska jordbruk	5
Växtproduktion	7
Trädgårdsproduktion	8
Djurhållning	10
Husdjursproduktion	11
Naturprodukter	13
Marknaden i Finland	16
Ekologiskt i butiken	17
Ekologiska alkoholdrycker	18
Ekologiskt i proffsköken	19
Ekologisk export	20
Den ekologiska konsumenten	22
Inköpsställen	23
Ekologisk konsumtion	24
Coronapandemin	25

RUOKASEKTORIN KOORDINAATIOHANKE
lähiruoka · luomu · luonnontuotteet

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

PRO LUOMU

Branschutvecklingen

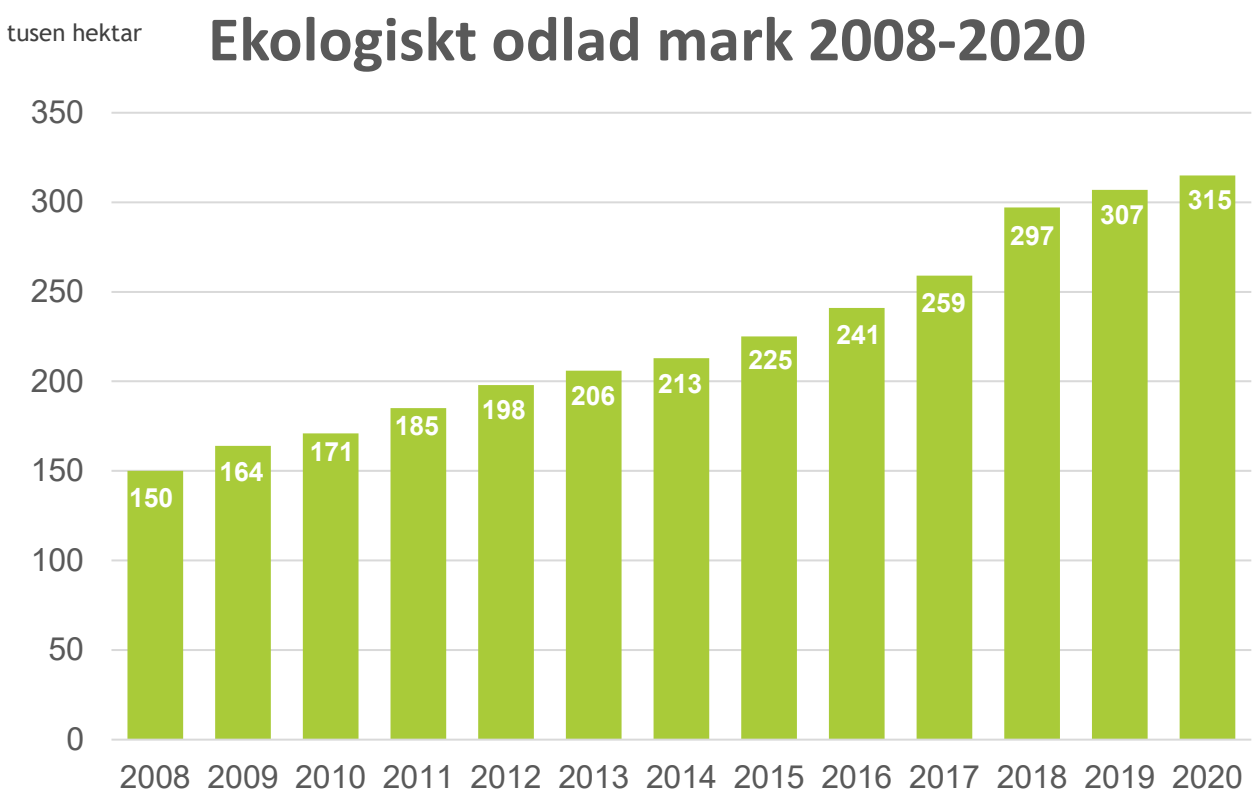

Källa: Livsmedelsverket

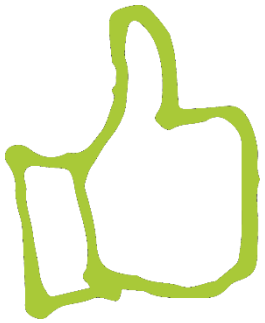

- Den ekologiskt odlade marken i Finland var 315 112 hektar år 2020. Av dessa var 33 968 hektar i ett övergångsskede.
- Den ekologiskt odlade marken ökade med 2,7 % jämfört med föregående år.
- Område har fördubblats på drygt ett decennium.

Ekologisk odling

- Av Finlands hela jordbruksareal var endast 13,9 % ekologiskt odlad.
- Största andelen ekologiska odlingar finns i norra Karelen (27,9 %).
- Mest ekologiskt odlad mark finns i norra Österbotten, nästan 40 tusen hektar.
- Mest ökade ekologisk odling i Tavastland (10 %) och Mellersta Finland (10 %).
- Genomsnittlig storlek på de ekologiska gårdarna var 62,9 hektar (övriga i genomsnitt 50 hektar).

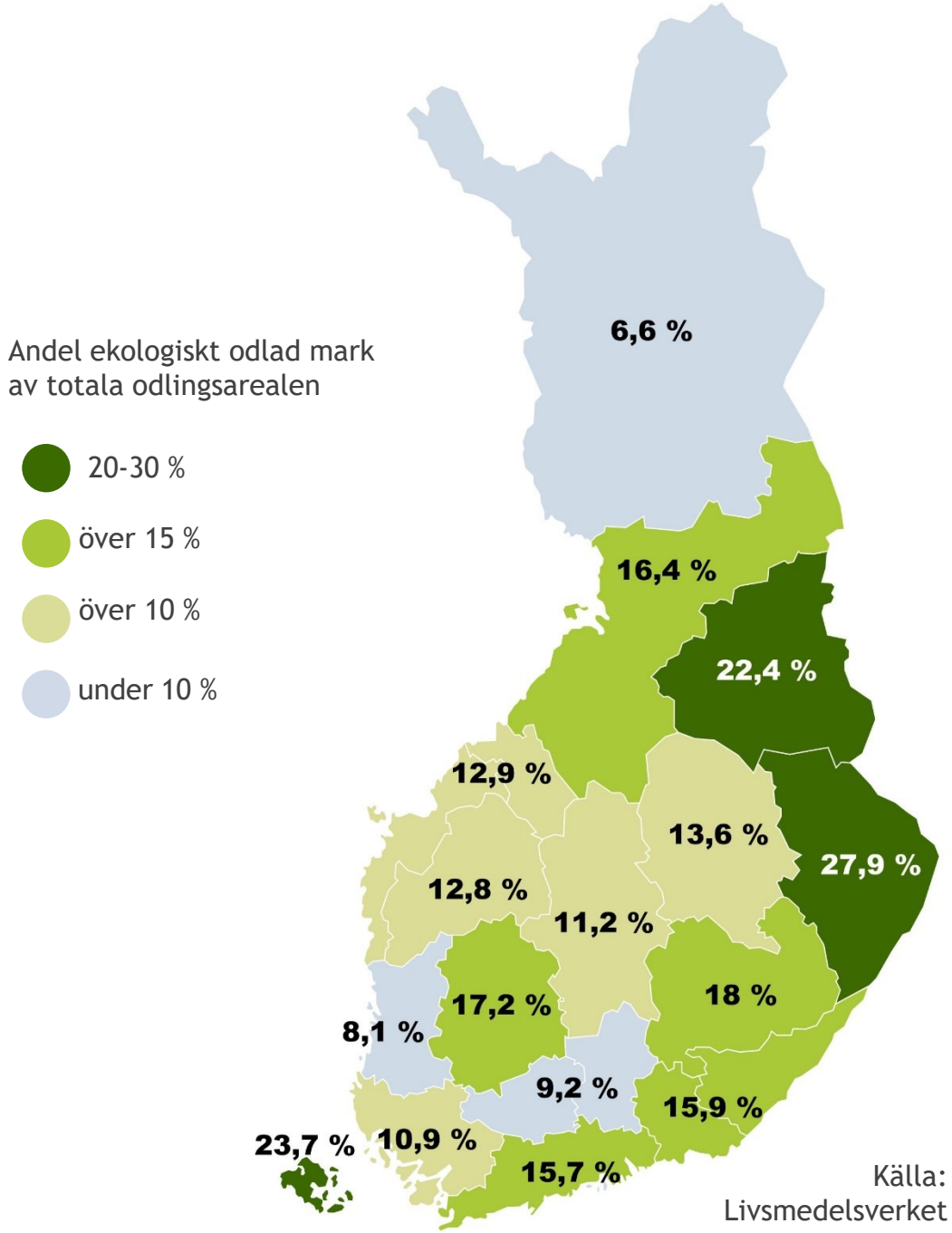

Källa: Livsmedelsverket

Ekologiska jordbruk

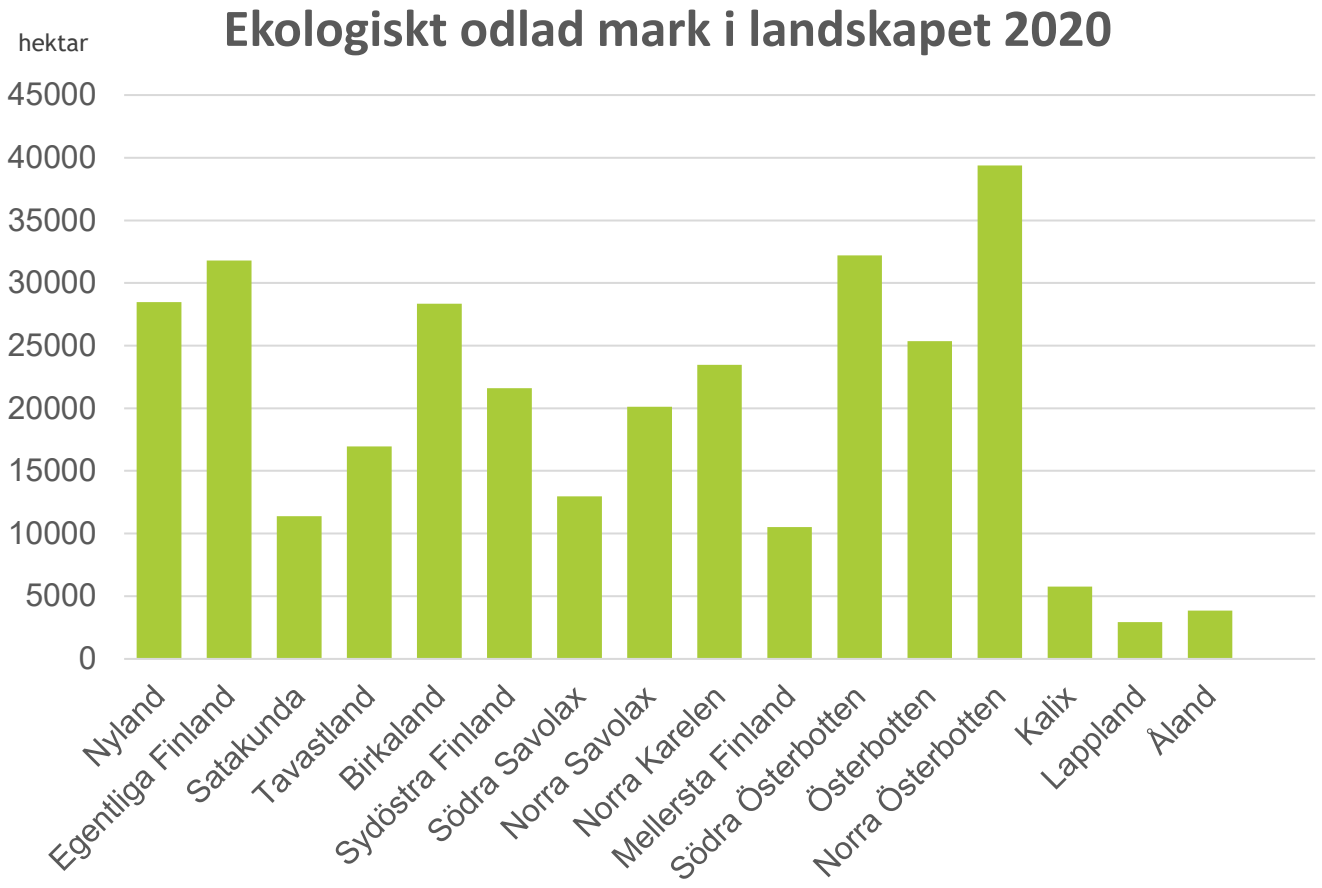

Källa: Livsmedelsverket

- Det totala antalet ekologiska gårdar var 5010, vilket var 11 % av alla jordbruksföretag.
- Efter ett uppehåll på ett år slöts nya ekoförbindelser. 310 nya gårdar övergick till ekoproduktion och av dessa var över hundra gårdar med djur.
- Det totala antalet gårdar sjönk med en procent jämfört med föregående år. Detta berodde dels på avtalsvillkoren för ekostödet. Till en början kunde gårdar med djur endast omvandla åker-produktionen till ekologisk. När den femåriga förbindelsperioden tog slut skulle dessa gårdar välja att antingen överföra djuren till ekologisk produktion, att öka växtproduktionen eller att ge upp den ekologiska produktionen helt. På grund av kraven har gårdar med djur gett upp den ekologiska produktionen.

Växtproduktion

Växtproduktion

EKOLOGISK SKÖRD	2020		2019	
	milj. kg	andel %	milj. kg	andel %
Vete	17,9	2,6	18,1	2
Råg	9,5	14,1	9,9	5,4
Korn	22,9	1,7	18,3	1,1
Havre	83,4	7	76,3	6,5
Blandsäd	22	44,9	20,9	45,3
Bovete	0,3	33,3	0,2	16,7
Ryps och raps	1,8	5,8	1,4	3,4
Potatis	15,6	2,5	12,5	2
Ärter	7,7	14,2	6	17,7
Bondbönor	4,5	19,3	5,2	17,3

Källa: Naturresursinstitutet

- År 2020 producerades nästan 156 milj. kg ekologiska sädesslag i Finland. Skörden av de ekologiska sädesslagen var 9 % större än föregående år.
- 5 % av all säd som skördades i Finland var ekologisk.
- Ekologiska sädesslag odlades på en yta av sammanlagt 59 200 hektar.
- Det viktigaste ekologiska sädesslaget är havre: över hälften av all ekologisk säd som skördas är havre. Produktionen av havre ökade med 9 % jämfört med år 2019.
- Andelen ekologisk produktion är störst inom produktionen av baljväxter, bovete och blandsäd.

Trädgårdsproduktion

Ekologisk trädgårdsodling 1000 kg					
	2020	2019	2018	2017	2016
Trädgårdsärter	638	595	300	367	80
Vitkål	712	592	410	530	297
Morot	3176	3113	2906	2145	2318
Lök	476	388	215	222	247
Tomat	676	746	1427	958	962
Gurka	162	221	459	390	279
Bär	631	618	547	581	488
Äpplen	107	116	153	346	123

Källa: Naturresursinstitutet

- År 2020 odlades ekologiska grönsaker utomhus av sammanlagt 198 företag på 1 399 hektar. Odlingsarealen ökade med cirka 10 % jämfört med föregående år.
- Arealmässigt är trädgårdsärten den viktigaste frilandsgrönsaken (1042 ha).
- Växthustomat och –gurka producerades ekologiskt på en yta av sammanlagt fem hektar.
- Ekologiska bär producerades på 770 hektar, en ökning med 57 % jämfört med föregående år.
- Området under ekologiska äpplen var detsamma på 69 hektar.

Husdjursproduktion

Djurhållning

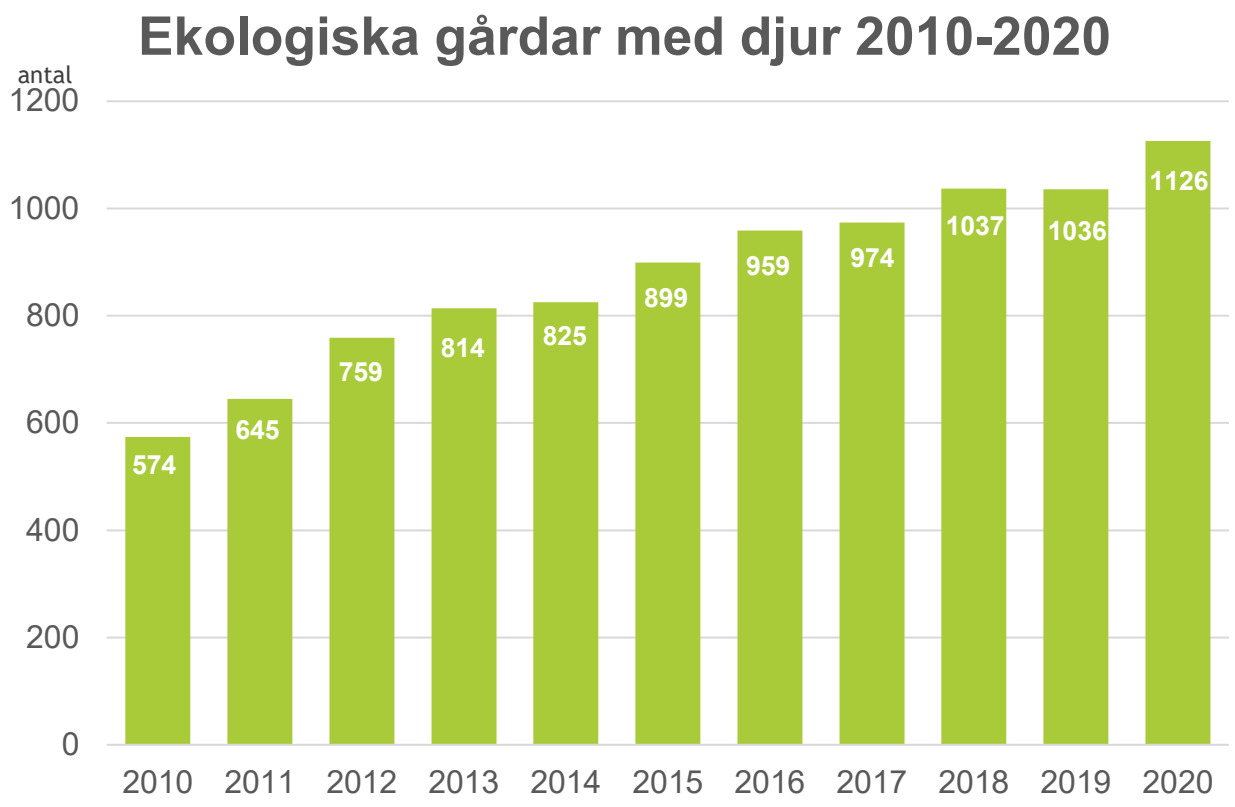

Källa: Livsmedelsverket

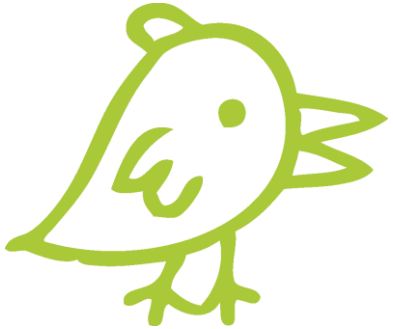

- År 2020 fanns det 1126 ekologiska gårdar med djur i Finland.
- Det fanns 144 gårdar som producerade ekologisk mjölk och 426 enheter för produktion av nötkött. Ekologiska svinfarmer var 16 och ekologiska broiler-uppfödningsenheter tre. 51 gårdar producerade ekologiska hönsägg.
- I en jämförelse mellan olika landskap fanns det flest ekologiska djurhållningsenheter i norra Österbotten (128 gårdar) och Birkaland (114).
- Under slutet av året började byggnadsarbetet av en kycklingstall för ekologiska höns i Satakunta. Kycklingstallet togs i bruk i april 2021.

Husdjursproduktion

EKOLOGISKT KÖTT	2020		2019		2018	
	milj. kg	andel %	milj. kg	andel %	milj. kg	andel %
Nöt	3,35	3,85	2,67	3,04	2,61	3
Svin	0,73	0,42	0,76	0,44	0,74	0,4
Får	0,34	23,61	0,34	22,82	0,36	23,7
Fjäderfä	Uppgift saknas					

EKOLOGISK MJÖLK OCH EKOLOGISKA ÄGG	2020		2019		2018	
	milj. l/kg	andel %	milj. l/kg	andel %	milj. l/kg	andel %
Mjölk	79	3,38	74	3,2	69	3
Ägg	5,16	6,79	5,2	6,88	4,67	6,7

Källa: Naturresursinstitutet

- 4,4 miljoner kilo ekologiskt kött producerades i Finland år 2020 (exklusive fågelkött) alltså ca 17 % mer än föregående år. Andelen ekologiskt kött var ca 1 % av all köttproduktion.
- Av allt ekologiskt kött var cirka 75 % nötkött.
- Ekologisk mjölkproduktion ökade med cirka 7 % från föregående år och andelen av hela mjölkproduktionen är 3,4 %.

Naturprodukter

Insamlingsområden

- I Finland finns det ca 4,6 milj. hektar områden med ekologiskt certifikat för insamling av naturprodukter, varav de flesta i Lappland.
- I och med förändringen som trädde i kraft år 2019 krävs det att skogsägaren aktivt binder sig till det ekologiska insamlingssystemet. På grund av detta minskade de ekologiska insamlingsområdenas areal med över hälften.
- Dagens skogsvårdspraxis möjliggör ekologiskt certifikat för över 90 % av våra finska skogar.
- Areal uppgifterna för de ekologiska insamlingsområdena baseras på uppgifter från 2019.

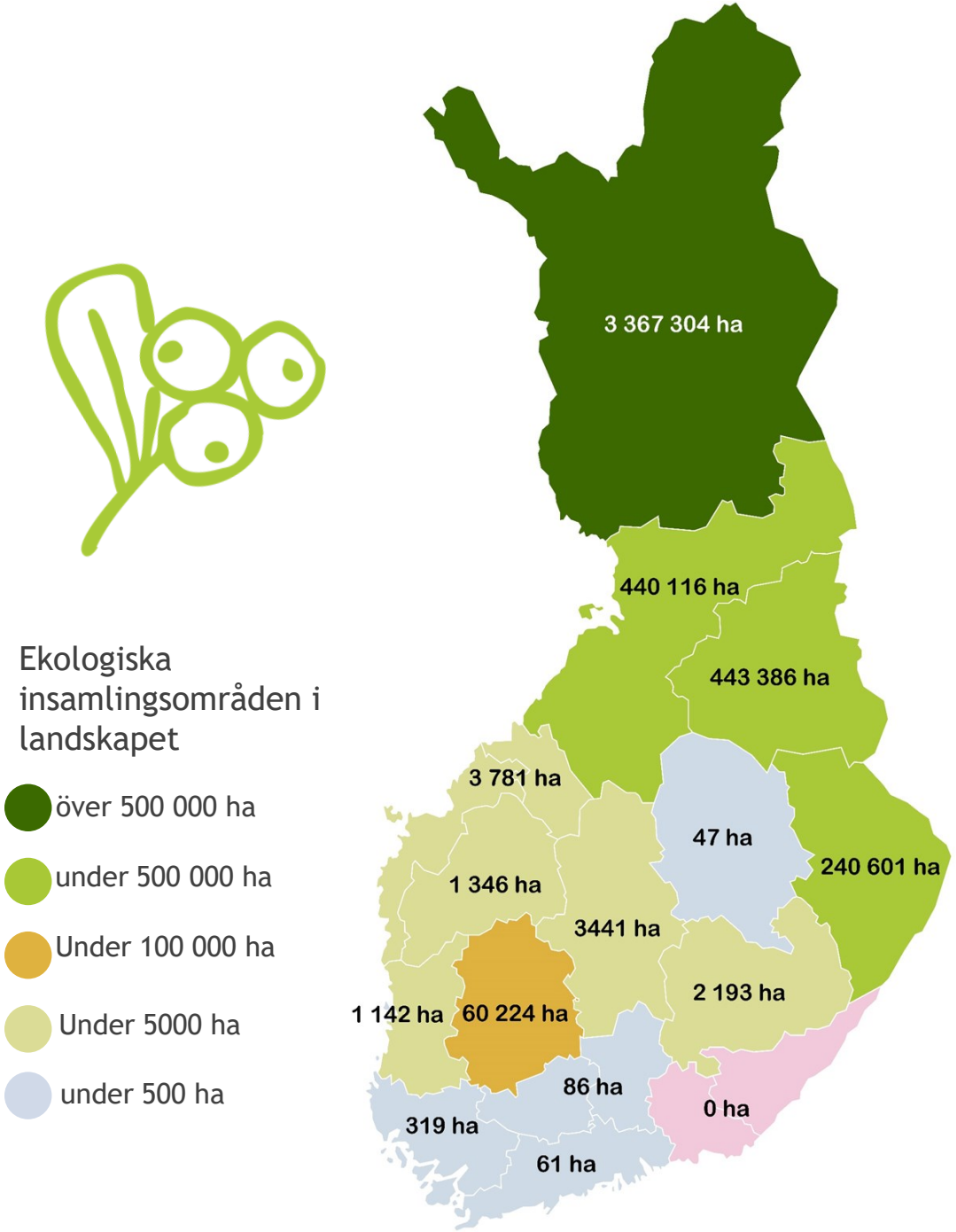

Källa: Arktiset Aromit/ Naturresursinstitutet & Livsmedelsverket

Naturprodukter

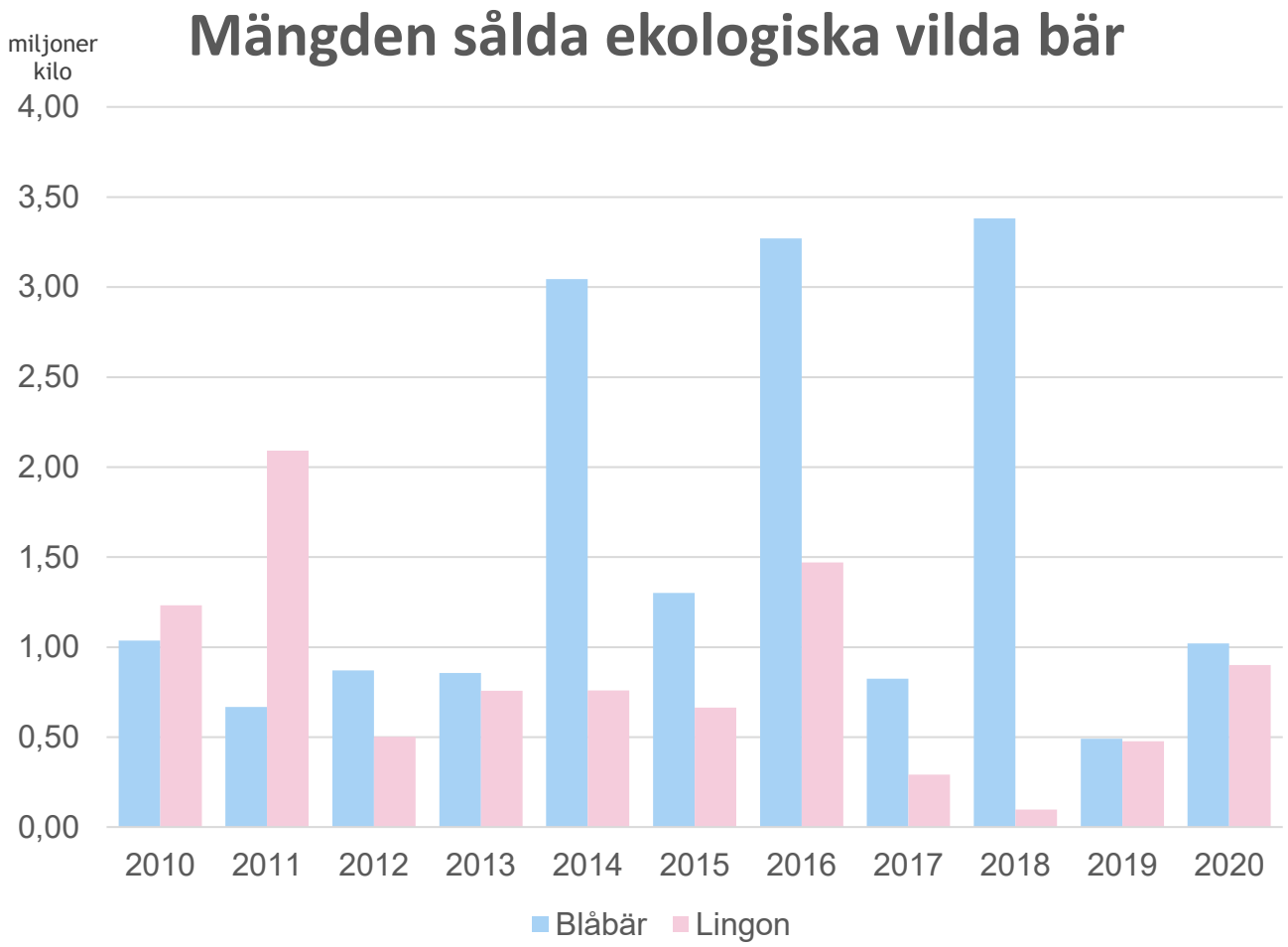

Källa: Livsmedelsverket

- De viktigaste ekologiska naturprodukterna är blåbär, lingon och björksav.
- År 2020 samlades till försäljning en miljon kilo blåbär, knappt 0,9 miljoner kilo lingon och 8 tusen kilo hjortron.
- År 2020 var 21 % av alla blåbär som plockades till försäljning ekologiska, av lingon drygt 11 % och av hjortron nästan 8 %.

Marknaden

Marknaden i Finland

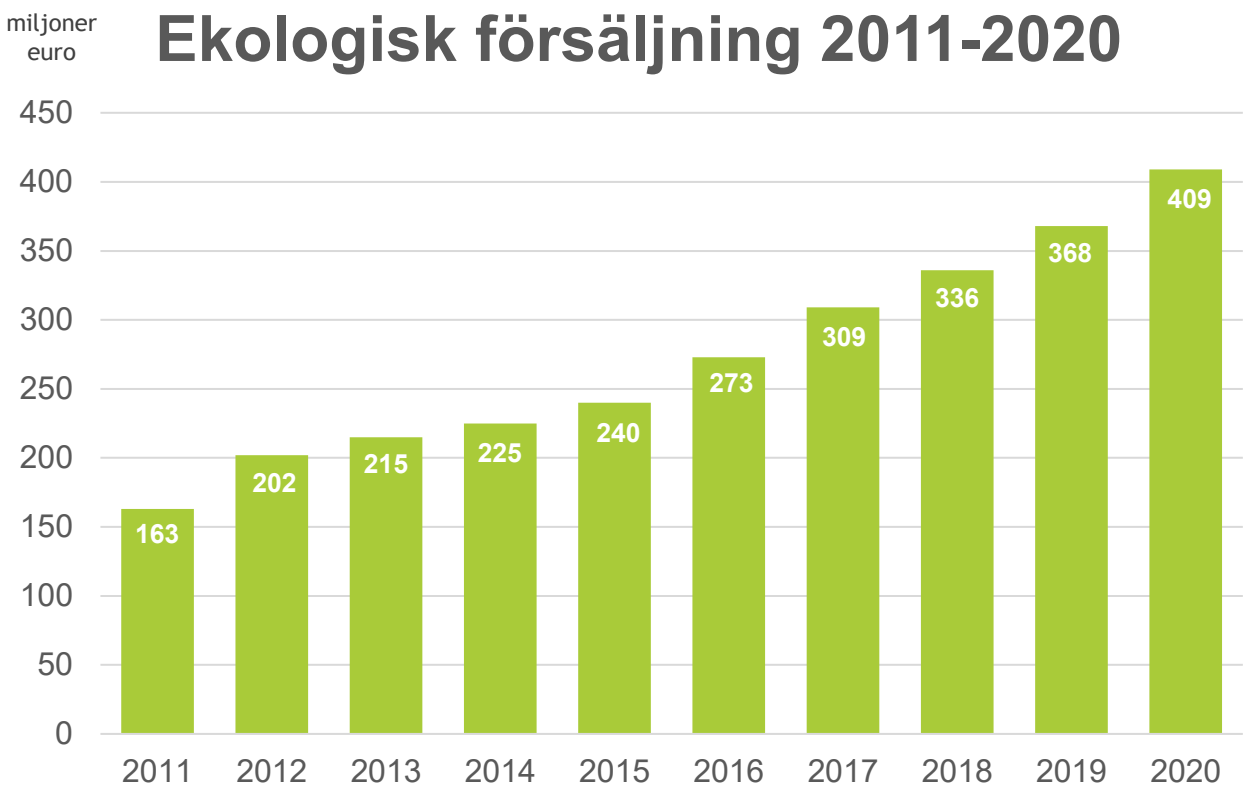

Källa: Pro Luomu

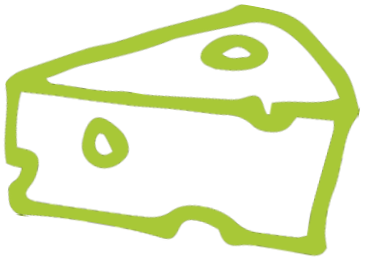

- Försäljningen av ekologiska varor har mer än fördubblats under det senaste decenniet (2011-2020). År 2020 såldes ekologiska varor för 409 miljoner euro. Försäljningen ökade med 9,7 % jämfört med föregående år.
- Den ekologiska andelen av dagligvarumarknaden är 2,6 %.

Ekologiskt i butiken

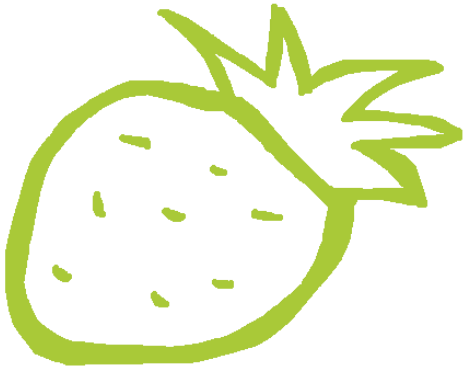

Produktgrupp	Ekologiskt (av värdet)
Barnmat	24 %
Hönsägg	21 %
Växtoljor	18 %
Flingor och gryn	14 %
Mjöl	9,5 %
Kaffe och te	8 %
Saft och saftsoppor	8 %
Frukt	7 %
Grönsaker	5,5 %
Mjölk	4,5 %
Växtdycker	4,5 %

Källa: Pro Luomu

- De största produktgrupperna inom ekologisk försäljning var frukt, grönsaker, mjölk och övriga flytande mjölkprodukter, som svarade för en tredjedel av den totala organiska försäljningen.
- Produkter som mest ökat sin försäljning var spannmål, sötningsmedel och kryddor. Även försäljningen av grönsaker, kaffe och te ökade.
- Den högsta marknadsandelen finns i gruppen Barnmat.

Ekologiska alkoholdrycker

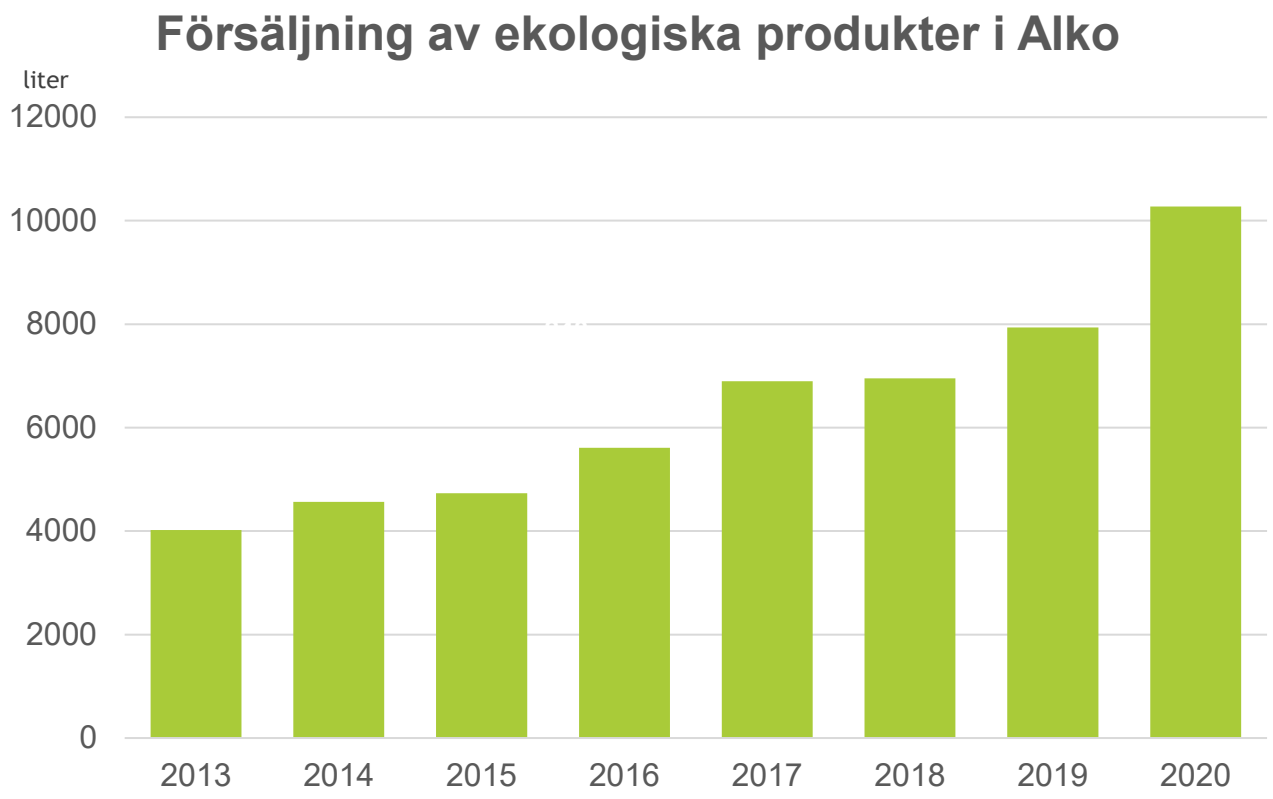

- Försäljningen i liter av Alkos ekologiska produkter växte med 29 % jämfört med året innan.
- Alko har haft ekologiska produkter i sitt sortiment sedan 1994. År 2020 fanns det totalt 1412 ekologiska produkter i Alkos sortiment. Av dessa var 1270 milda viner och 31 ölbrygder. På fem år har urvalet mer än tredubblats
- Försäljningen av ekologiska alkoholdrycker i dagligvaruhandeln är småskaligt och andelen har länge legat på under två procent.

Källa: Alko 2021

Ekologiskt i proffsköken

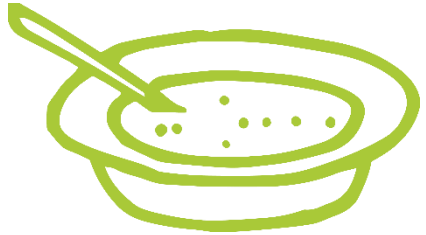

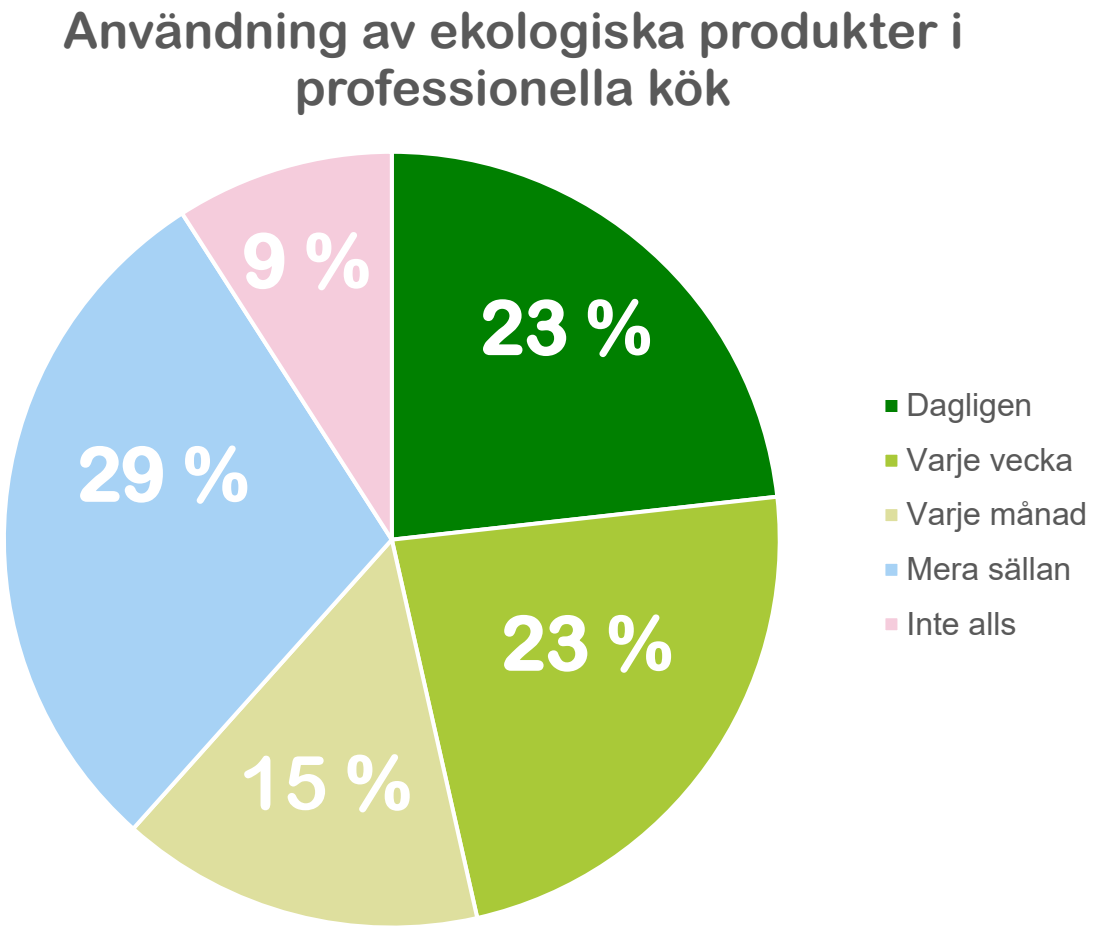

Källa: Taloustutkimus Oy/ Luomun käyttö ammattikeittiöissä 2019

- Ungefär 46 % av proffsköken använder ekologiska produkter minst varje vecka. Vanligast är sädesprodukter, mjölk och mjölkprodukter samt hönsägg.
- Orsakerna till användningen är miljöfrågor, smak och etiska synpunkter.
- Användning av ekologiska produkter är vanligast i proffskök som är riktade till barn, exempelvis daghem och skolor.
- Klart mer än hälften av finländarna tycker att det är åtminstone rätt så viktigt att ekologiska varor används i proffsköken.
- Ekomjölkens andel av den totala subventionerade mjölken var 22% under läsåret 2019-2020. Mängden var mindre än tidigare på grund av stängningen av skolorna.

Ekologisk export

- Ekologiska produkter exporterades från Finland för ca 60 miljoner euro år 2020. Detta är ca 3,4 % av livsmedelsexporten.
- På två år har värdet av exporten fördubblats.
- De största produktgrupperna inom den ekologiska exporten är kvarn- och mejeriprodukter samt bageriprodukter och olika naturprodukter som naturliga bär och sav.
- Finland exporterar även ekologiskt potatismjöl, godis, barnmat och alkoholprodukter.
- Av exporten var nästan hälften halvfabrikat och endast 10% råvaror.
- Ekologiska produkter exporteras mest till Tyskland och Sverige samt övriga nordiska länder och Central-Europa. Vi exporterar även till Kina, Japan och Nord-Amerika.

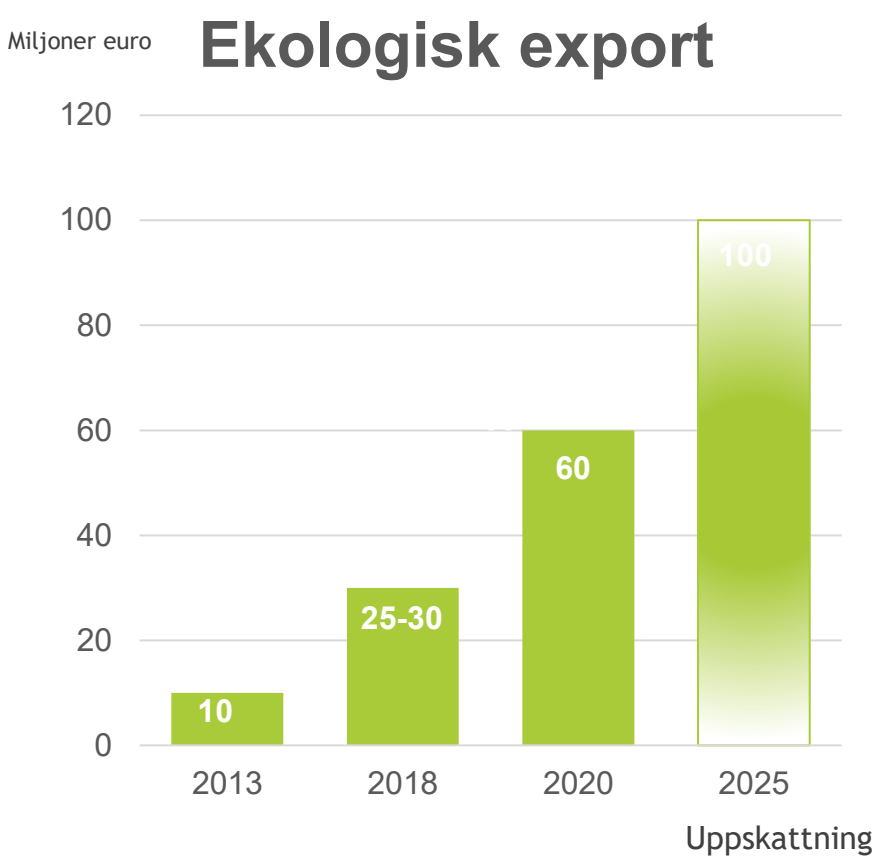

Källa: Pro Luomu

Konsumenten

Den ekologiska konsumenten

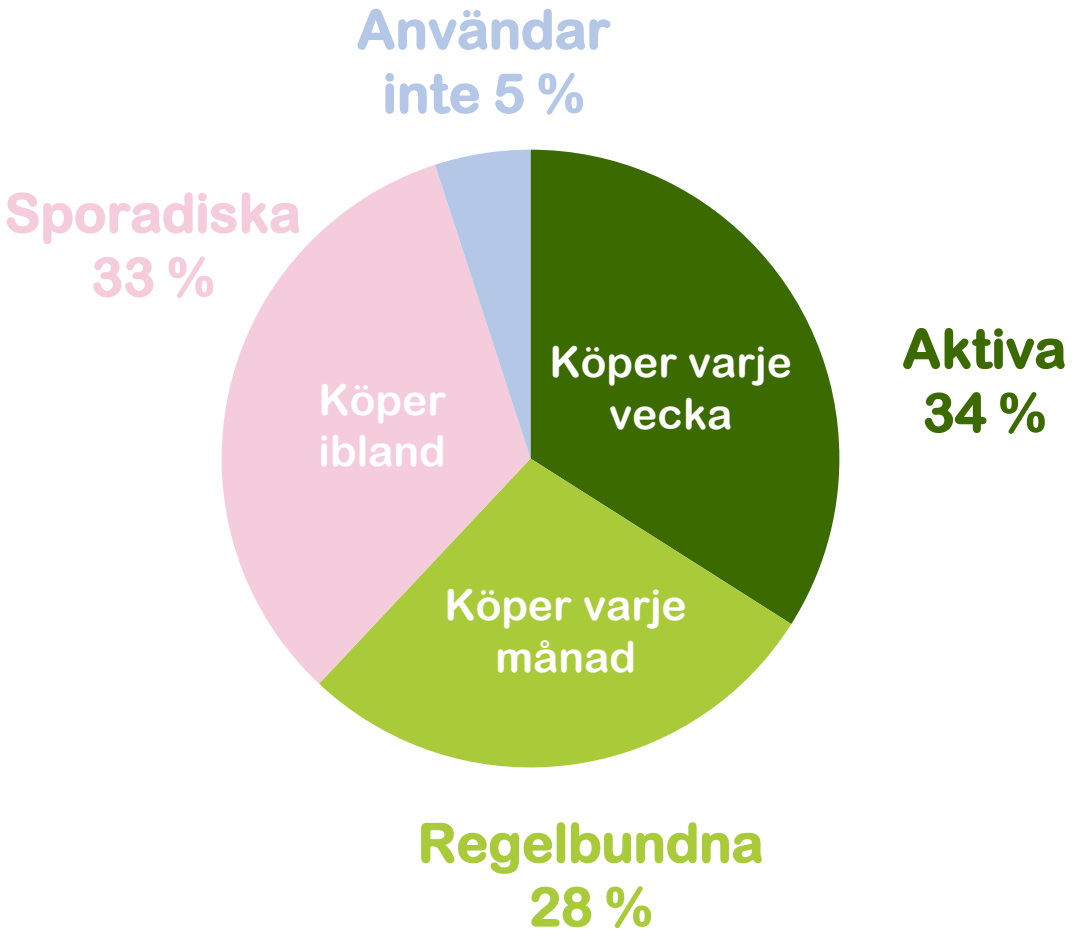

Källa: Kantar TNS /
Luomun kuluttajabarometri 2019

- Av konsumenter är tre fjärde delar intresserade av ekologisk mat.
- 62% av konsumenterna köper ekologiskt minst en gång i månaden. Barnfamiljer (barn 0-6 v.) är en central konsumentgrupp, men framför allt är det män under 30 år som är intresserade av att köpa ekologiskt. Man köper ekologiskt en aning mera i huvudstadsområdet än i resten av landet.
- Andelen konsumenter som regelbundet köper ekologiskt har stadigt ökat de senaste åren.
- 65% av konsumenterna känner igen EU:s ekomärke. Den är den mest kända ekologiska symbolen i Finland.

Inköpsställen

Försäljningskanaler för ekologiska produkter

Matbutik	81 %
Torg	27 %
Specialbutik	16 %
Bondgård	13 %
REKO-ring	5 %
Nätbutik	4 %
Matkrets	4 %

Källa: Kantar TNS /
Luomun kuluttajabarometri 2019

- Enligt konsumentbarometern från 2019 köper konsumenterna ekologiskt i vanliga mataffärer. De konsumenter som köper mest ekologiska produkter köper även från torghandlare, i specialbutiker och direkt från jordbruksföretagen.
- Försäljningen via alternativa kanaler utgör än så länge en ytterst liten del av den totala försäljningen.
- Enligt gallupen har nätförsäljningen ökat en aning jämfört med de senaste åren.
- Nästa konsumentbarometer genomförs under hösten 2021, så uppgifterna på den här sidan baseras på gallupen från 2019.

Ekologisk konsumtion

- Det framgår av Suomi Syö- undersökningen som gjordes under pandemin, att det viktigaste köpargumentet för ekologiska produkter är en önskan att stöda småbönder och småföretagare.
- 30 % av konsumenterna väljer ekologiskt för att de vill minska matens klimatpåverkan.
- Nästan en femtedel av konsumenterna väljer ekologiskt utan att se på priset när det är möjligt. Priset är fortfarande en orsak till att man inte köper ekologiskt. Prisets betydels har dock minskat jämfört med 2018.
- I synnerhet unga är positiva till ekologiska produkter, men för dem är priset mer avgörande än i andra åldersgrupper.

Köpkriterier för ekologiska produkter

1. Villighet att stödja små jordbrukare och producenter
2. Ekologiska produkter är rena/ naturliga
3. Bra smak
4. Kvalitetsprodukter
5. Miljövänligt val

Källa: Taloustutkimus/ Suomi Syö 2020

Coronapandemin

- Enligt gallupen som Pro Luomu ordnade 2020 hade pandemin ökat konsumenternas intresse för ekologisk mat med 21 procent.
- Pandemin förde med sig utmaningar för ekoproducenter då det blev svårt att få tag på arbetskraft, när utländsk arbetskraft inte fanns tillgänglig i Finland på samma sätt som tidigare på grund av restriktionerna. På gårdarna användes inhemsk arbetskraft mer än någonsin och det var framför allt ekoproduktionen som intresserade många finnar som önskade arbeta på gårdarna.
- Restriktionerna på grund av pandemin satte restaurangbranschen på prov när restauranger och matsalar tvingades stänga. Distansarbete och -undervisning påverkade storköken Framför allt sjönk förbrukningen av den subventionerade ekomjölken medan skolorna var stängda.
- När människorna började oftare laga mat hemma växte efterfrågan på ekologiska grönsaker och – mjöl i butikerna.
- På grund av pandemin har många företag varit tvungna att hitta på nya handlingssätt. Till exempel har en del restauranger börjat med försäljning via nätet och en del småföretag har fokuserat på produktutvecklingen.

Källa: Kantar TNS 2020 ja Pro Luomu 2020

Europeiska landsbygdsfonden stöder produktionen av detta material.

RUOKASEKTORIN KOORDINAATIOHANKE
lähiruoka · luomu · luonnontuotteet

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

PRO LUOMU